

<b>Nazwa przedmiotu</b> Procesy grupowe Group processes	<b>Kod ECTS</b> 02.06-S-PG
<b>Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot</b> Wydział Nauk Społecznych, Instytut Socjologii UO	
<b>Rok studiów, semestr, rok akademicki:</b> II rok socjologii, semestr III, 2018/2019	
<b>Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących):</b> 1. Osoba odpowiedzialna za przedmiot: dr hab. Teresa Sołdra-Gwiżdż, prof. UO (prowadząca wykład), tsoldra@uni.opole.pl 2. Osoba prowadząca ćwiczenia: dr Tadeusz Detyna, detyna@uni.opole.pl	
<b>Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin</b> <hr/> <b>A. Formy zajęć i liczba godzin:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>wykład (30 h)</li> <li>ćwiczenia (30 h)</li> </ul> <hr/> <b>B. Sposób realizacji:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>zajęcia w sali dydaktycznej</li> </ul>	<b>Liczba punktów ECTS: 4*</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>udział w wykładach: 30 h</li> <li>udział w ćwiczeniach: 30 h</li> <li>przygotowanie do ćwiczeń: 13 h</li> <li>zadania do samodzielnego wykonania poza godzinami zajęć: 12 h</li> <li>udział w konsultacjach z nauczycielem: 5 h</li> <li>samodzielne przygotowanie do egzaminu i obecność na egzaminie: 10 h</li> </ul> <p>Suma 100 h = 4 ECTS</p> <p>* 1 Punkt ECTS = 25 h pracy studenta</p>
<b>Status przedmiotu:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>obowiązkowy (obligatory)</li> </ul>	<b>Język wykładowy:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>polski</li> </ul>
<b>Metody dydaktyczne</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>wykład – wykład problemowy</li> <li>ćwiczenia z prezentacjami zagadnień oraz analizą tekstów przygotowanych przez poszczególnych studentów</li> <li>moderowanie dyskusji</li> <li>wprowadzanie do wybranych tematów, dokonywane przez prowadzącego ćwiczenia</li> <li>analiza tekstów z dyskusją – praca zespołowa</li> <li>konsultacje organizowane w indywidualnych przypadkach</li> </ul>	<b>Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne</b> <hr/> <b>Sposób zaliczenia*:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>wykład – egzamin</li> <li>ćwiczenia – zaliczenie z oceną</li> </ul> <p><i>*Obecność na zajęciach nie stanowi potwierdzenia uzyskania żadnego efektu kształcenia.</i></p> <hr/> <b>B. Formy zaliczenia:</b> <b>1. Wykład:</b> egzamin pisemny <b>2. Ćwiczenia:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>wykonanie pracy zaliczeniowej:             <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowanie i zaprezentowanie wybranego tematu</li> </ul> </li> <li>relacja z przygotowanych tekstów</li> <li>aktywny udział w dyskusjach</li> <li>ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru</li> </ul> <p>Ocena prezentacji na wybrany temat zostanie dokonana wg kryteriów: zakres wyczerpania tematu, poprawność merytoryczna, własne krytyczne spojrzenie na problem, atrakcyjność prezentacji.</p> <hr/> <b>C. Podstawowe kryteria:</b> <i>Oceny lub wymagania zaliczeniowe określone są indywidualnie, jednak powinny zachować stosowność wobec zaplanowanych efektów kształcenia.</i> Ocena końcowa z egzaminu oraz z ćwiczeń zostanie ustalona na podstawie uzyskanej liczby punktów wg zasady: <ul style="list-style-type: none"> <li>ocena dostateczna: jeśli student uzyska powyżej 60% punktów</li> <li>ocena dobra: jeśli student uzyska powyżej 75% punktów</li> <li>ocena bardzo dobra: jeśli student uzyska powyżej 90% punktów</li> </ul>
<b>Wymagania wstępne:</b> wiedza uzyskana w ramach przedmiotu: Podstawy socjologii.	

### **Cele przedmiotu:**

- w zakresie **wiedzy**: interpretacja zjawisk społecznych na poziomie mikrosocjologicznym wraz z charakterystyką głównych podejść teoretycznych wyjaśniających procesy grupowe oraz zachowania jednostek w grupach
- w zakresie **umiejętności**: wykształcenie umiejętności przedstawiania zjawisk społecznych poprzez kategorie analityczne służące do analizy zjawisk dynamiki grupowej
- w zakresie **kompetencji**: uwrażliwienie na potrzebę rozpatrywania zagadnień socjologicznych z różnych punktów widzenia, przy dążeniu do wielowymiarowej analizy i unikania uproszczeń oraz jednostronnych sądów; jednocześnie dopuszczając odmienne stanowisko

### **Treści programowe:**

#### **A. Problematyka wykładu:**

1. Mikrosocjologia jako dyscyplina socjologiczna.
2. Metody badawcze mikrosocjologii. Teoria i eksperyment w socjologii.
3. Problem wielopoziomowości świata społecznego.
4. Podstawowe pojęcia mikrosocjologii.
5. Prekursorzy mikrosocjologii wśród klasyków socjologii.
6. Trendy rozwojowe w mikrosocjologii.
7. Klasyczne teorie i studia empiryczne w socjologii małych grup.
8. Socjometria J. Moreno.
9. Style przywództwa w małych grupach.
10. Typy struktur społecznych. Struktury quasi-grupowe. Continuum grupowości.
11. Jednostka i naciski strukturalne. Przymus i naciski strukturalne jako konstytutywne cechy małej grupy społecznej.
12. Formowanie się i krystalizacja układu statusów.
13. Rola, osobowość, struktura społeczna.
14. Struktury ról.
15. Konflikty ról, konflikty w roli, konflikty w zespole ról.
16. Strukturalne mechanizmy rozładowywania konfliktów i napięć w zespole ról.
17. Indywidualne mechanizmy redukcji napięć w zespole ról.
18. Struktura socjometryczna. Struktura atrakcyjności interpersonalnej w małych grupach.
19. Dystanse społeczne.
20. Metoda socjometryczna.
21. Spójność grupowa. Przekroczenie bezpiecznego poziomu spójności grupowej.
22. Syndrom grupowego myślenia.
23. Schizma wewnątrzgrupowa.
24. Struktura komunikowania. Sieciowy schemat przebiegu komunikowania.
25. Podejmowanie decyzji w grupie. Władza, wpływ, przywództwo.
26. Struktury przywództwa.
27. Sieci społeczne. Sieciowa teoria wymiany.
28. Pomiar i zmiana zachowań w grupie.
29. Teoria stanów oczekiwań.
30. Konflikty społeczne. Dylematy społeczne. Pułapki społeczne.

#### **B. Problematyka ćwiczeń:**

1. Wielopoziomowy charakter rzeczywistości społecznej.
2. Izolacja społeczna i jej skutki.
3. Pojęcie grupy społecznej. Kryteria i autorzy podziału grup. Rodzaje grup społecznych.
4. Teorie ról. Role społeczne struktury ról.
5. Przywództwo, władza, autorytet.
6. Status i pozycja społeczna w grupie.
7. Struktura socjometryczna i struktura komunikacyjna grupy.
8. Spójność grupy.
9. Dystanse społeczne.
10. Wpływ społeczny. Procesy wpływu w grupie.
11. Konflikty wewnątrzgrupowe; konflikty międzygrupowe. Schizma grupowa.
12. Pułapki społeczne.
13. Interakcje społeczne.
14. Socjalizacja i kontrola społeczna.
15. Grupy dysfunkcjonalne.
16. Sekty jako przykład grup i procesów społecznych.
17. Syndrom grupowego myślenia.
18. Rozpad grupy, anarchizacja, bezład społeczny.
19. Tworzenie nowego porządku grupowego.

**Wykaz literatury\*****A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):**

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

1. J. Szmataka, Małe struktury społeczne, Warszawa 1989.
2. J. Heidtmann, K. Wysieńska (red.), Procesy grupowe. Perspektywa socjologiczna, Warszawa 2013.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

1. R. Merton, Teoria grup odniesienia i struktura społeczna, [w:] R. Merton, Teoria socjologiczna i struktura społeczna, Warszawa 1982.
2. R. Garpiel, K. Leszczyńska (red.), Sztuka perswazji. Socjologiczne, psychologiczne i lingwistyczne aspekty komunikowania perswazyjnego, Kraków 2004.
3. J. Turowski, Socjologia. Małe struktury społeczne, Lublin 2001.
4. J. Heidtmann, Strukturalne i indywidualne mechanizmy powstawania i dystrybucji władzy w sieciach konfliktu. Model teoretyczny i testy eksperymentalne, „Studia Socjologiczne” 2002, nr 1, s. 7-42.

**B. Literatura uzupełniająca:**

1. T.M. Newcomb, Przewidywanie atrakcyjności w małych grupach, [w:] J. Szmataka (red.), Elementy mikrosocjologii I, Kraków 1979.
2. A. Bavelas, Wzory komunikacji w grupach zadaniowych, [w:] J. Szmataka (red.), Elementy mikrosocjologii I, Kraków 1979.
3. F. Fiedler, Osobowościowe i sytuacyjne determinanty efektywności przywództwa, [w:] J. Szmataka (red.), Elementy mikrosocjologii I, Kraków 1979.
4. N. Glance, B. Hubermann, Dynamika dylematów społecznych, „Świat nauki” 1994, nr 5.

\*Podając literaturę do przedmiotu należy zapewnić jej dostępność dla studentów (w ramach sieci bibliotecznej UO albo bezpośrednio od prowadzącego zajęcia);

\* Przy ustalaniu liczby pozycji literaturowych należy uwzględnić ogólną liczbę punktów ECTS przyznanych za dany przedmiot, obejmującą także szacowany czas pracy własnej studenta.

	<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Sposoby weryfikacji</b>	<b>Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia</b>
<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Wiedza:</b> w wyniku przeprowadzonych zajęć student: - Ma elementarną wiedzę na temat różnych rodzajów struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz o zachodzących między nimi relacji. - Posiada podstawową wiedzę na temat procesów społecznych, w skali mikro i makro, ich wzajemnych oddziaływań oraz o przyczynach procesów społecznych i ich skutkach. Posiada podstawową wiedzę o dynamice grupy społecznej. - Potrafi scharakteryzować podstawowe czynniki zmiany społecznej i ich wpływ na jednostkę i struktury społeczne	<ul style="list-style-type: none"> <li>• egzamin (pisemny) w odniesieniu do tematyki wykładów</li> <li>- ocena aktywności w czasie zajęć (udział w dyskusji, wykonywanie powierzonych zadań domowych, przygotowanie i zaprezentowanie wybranego tematu)</li> </ul> Kryteria: - znajomość materiału z wykładów i ćwiczeń - adekwatność do celów i efektów kształcenia: <ul style="list-style-type: none"> <li>• pytania dotyczące lektur, zadawane w trakcie ćwiczeń</li> <li>• dyskusja</li> </ul>	K_W01 K_W02 K_W07 K_W08 K_W09 K_W20
	<b>Umiejętności:</b> w wyniku przeprowadzonych zajęć student: - Potrafi objaśnić podstawowe relacje człowiek – społeczeństwo: w jaki sposób czynniki społeczne i strukturalne oddziałują na indywidualne zachowania i formowanie się tożsamości jednostki oraz jak działania jednostek oddziałują na struktury społeczne. - Jest w stanie zastosować perspektywę socjologiczną do rozumienia różnych form życia społecznego i zachowań jednostek. - Potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu socjologii i pozyskiwać dane do analizowania określonych procesów i zjawisk społecznych (kulturowych, politycznych, prawnych, gospodarczych).	<ul style="list-style-type: none"> <li>• egzamin (pisemny) w odniesieniu do tematyki wykładów</li> <li>• ocena wypowiedzi ustnej w trakcie zajęć</li> <li>• ocena prezentacji multimedialnej</li> <li>• ocena wykonania ćwiczeń indywidualnie oraz grupowo podczas zajęć</li> </ul>	K_U01 K_U02 K_U05 K_U06 K_U14 K_U15 K_U16 K_U22

	<p><b>Kompetencje społeczne:</b>  w wyniku przeprowadzonych zajęć student:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dostrzega i rozumie potrzebę rozpatrywania zagadnień socjologicznych z różnych punktów widzenia, dąży do wielowymiarowej analizy, unikając uproszczeń i jednostronnych sądów, jednocześnie dopuszczając odmienne stanowisko.</li> <li>- Jest wrażliwy na problemy społeczne jednostek i grup.</li> <li>- Wykazuje się empatią w relacjach z innymi ludźmi.</li> <li>- Potrafi dzielić się wiedzą socjologiczną zarówno z profesjonalistami, jak i laikami.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ćwiczenia warsztatowe</li> <li>• samoocena, ocena przez kolegów i nauczyciela</li> <li>• ocena pracy w grupie</li> <li>• ocena wywiązywania się z zadań</li> <li>• ocena systematyczności pracy</li> </ul>	<p>K_K01  K_K02  K_K03  K_K04  K_K05  K_K12  K_K22</p>
--	---	---	--